

DISLIPIDEMIILE CA FACTOR DE RISC CARDIOVASCULAR

Mihaela Untilov, Tatiana Timercan

Conducător științific: Tatiana Timercan

Catedra de biochimie și biochimie clinică, USMF „Nicolae Testemițanu”

Introducere. În sistemul contemporan de sănătate publică, boala cardiovasculară rămâne una dintre cele mai grave amenințări pentru sănătate, reprezentând o cauză principală de morbiditate și mortalitate. Printre cei mai importanți factori de risc cardiovasculari sunt și dislipidemiile – o tulburare metabolică caracterizată prin modificarea nivelurilor lipidelor din sânge. **Scopul tezei.** Determinarea mecanismelor moleculare care stau la baza relației dintre dislipidemii și riscul cardiovascular. **Material și metode.** S-a efectuat analiza sistematică a literaturii de specialitate publicate în perioada 2010-2023 utilizând motorul de căutare PubMed și rețeaua ResearchGate. **Rezultate.** O cauză esențială în apariția evenimentelor ischemice cardiace este prezența aterosclerozei. Rolul cheie în patogeneza aterosclerozei revine acumulării excesive a lipidelor cu formarea unor plăci fibroase în interiorul peretelui arterelor, fapt care duce la îngustarea lor și limitarea fluxului sanguin către miocard. Totodată, instabilitatea și ruptura unei plăci, provoacă obstrucția parțială sau totală a arterelor responsabile de dezvoltarea infarctului miocardic acut. La baza formării plăcilor stă creșterea trigliceridelor sangvine, precum și a lipoproteinelor cu densitate joasă care au funcția de a transporta colesterolul de la ficat spre țesuturile periferice, inclusiv peretele arterial. Un rol major are și scăderea nivelului de lipoproteine cu densitate înaltă responsabile de transportul colesterolului spre ficat, pentru sinteza acizilor biliari și eliminare pe cale intestinală. **Concluzie.** Deoarece dislipidemiile sunt o cauză majoră în dezvoltarea bolilor cardiovasculare, este indiscutabilă necesitatea monitorizării regulate a profilului lipidic. Pentru a reduce riscul evenimentelor cardiace majore se recomandă modificarea stilului de viață și alimentație, precum și inițierea cât mai precoce a tratamentului hipolipemiant. **Cuvinte-cheie:** Dislipidemii, ateroscleroza, risc cardiovascular.

DYSLIPIDEMIA AS A CARDIOVASCULAR RISK FACTOR

Mihaela Untilov, Tatiana Timercan

Scientific adviser: Tatiana Timercan

Department of Biochemistry and Clinical Biochemistry, *Nicolae Testemițanu* University

Background. In the contemporary era of healthcare, cardiovascular disease remains one of the most serious threats to health, representing a leading cause of morbidity and mortality. Among the most important cardiovascular risk factors are dyslipidemias - a class of metabolic disorders characterized by changes in blood lipid levels. **Objective of the study.** To determine the molecular mechanisms underlying the relationship between dyslipidemias and cardiovascular risk. **Material and methods.** A systematic review of the scientific articles published during 2010-2023 was conducted using the PubMed search engine and the ResearchGate network. **Results.** A key cause of cardiac ischemic events is the presence of atherosclerosis. The crucial role in the pathogenesis of atherosclerosis is played by excess lipid accumulation with the formation of fibrous plaques within the artery wall, leading to narrowing of the arteries and limiting blood flow to the myocardium. At the same time, the instability and rupture of an atherosclerotic plaque causes partial or total obstruction of the arteries responsible for the development of acute myocardial infarction. At the basis of the formation of these plaques is an increase in blood triglycerides, as well as low-density lipoproteins which have the function of transporting cholesterol from the liver to peripheral tissues, including the arterial wall. An important role is also played by the decrease in levels of high-density lipoproteins responsible for cholesterol transport to the liver for bile acid synthesis and intestinal elimination. **Conclusion.** As dyslipidemia is a major cause in the development of cardiovascular disease, the need for regular monitoring of the lipid profile is indisputable. In order to reduce the risk of major cardiac events it is recommended to modify lifestyle and diet, and to initiate as early as possible treatment with lipid-lowering drugs. **Keywords:** Dyslipidemias, atherosclerosis, cardiovascular risk.